

1

Eindelijk is het stil geworden in het zaaltje.

Joppa, vanaf haar plekje op de hoek bij de alten, kijkt vol verwachting naar Leonard, de jonge dirigent met zijn donkere krullenkop. Hij staat klaar achter zijn lessenaar en lijkt, net als zij, opgelucht te zijn dat ze kunnen beginnen met repeteren.

Zo'n eerste repetitie met het strijkorkestje erbij begint altijd wat rommelig. De koorleden moeten inschuiven, wat zorgt voor een hoop lawaai in het galmende zaaltje. Goedmoedig gemopper, lacherigheid, geschuif van stoelen. Maar het zijn vooral de instrumentalisten die voor de drukte zorgen met hun instrumenten en muziekstandaards die tevoorschijn worden getrokken uit hoezen en koffers. Als ze zich eindelijk geïnstalleerd hebben op precies de goede afstand van elkaar, begint het stemmen – een ware kakofonie, zeker in combinatie met het steeds luider wordende geklets van de koorleden. Daarna is het aan Arjan, de voorzitter, om de avond te openen en dat doet hij altijd veel te uitgebreid. Ook vanavond was hij weer te lang van stof en overdreven verwelkomend tegen de strijkers, die dat gelaten over zich heen lieten komen.

Leonard is niet zo van de kletspraatjes. Hij komt meteen ter zake.

‘Laten we beginnen met *Nichts soll uns scheiden.*’

Iedereen duikt in zijn muziekmap om het juiste stuk erbij te pakken. Joppa ook. Ze heeft het al snel gevonden. Een oud en vergeeld exemplaar. Haar lievelingscantate.

Vijftig jaar geleden, bij de oprichting van het kamerkoor, was dit het eerste stuk dat ze gingen instuderen. Een driestemmige cantate van Buxtehude. Ze was meteen enthousiast. En dat is ze nog steeds.

In de jaren daarna is het nog een paar keer uitgevoerd, maar ook dat is lang geleden. Dat ze het nu weer zingen, heeft alles te maken met het jubileumconcert, waarvoor ze al maanden aan het repeteren zijn. Het idee was om muziek te zingen uit de begintijd van het koor. Joppa, als oudste lid én medeoprichter, werd gevraagd om mee te denken, ook al omdat ze jarenlang als bestuurslid het muziekarchief heeft beheerd en vast nog wist welke stukken graag werden gezongen.

‘Doe in elk geval *Cantate Domino* van Hassler’, had ze gezegd. ‘Daardoor kwamen we op het idee voor de naam van het koor. En *Nichts soll uns scheiden* van Buxtehude mag ook niet ontbreken.’

Tot haar grote plezier werd er goed naar haar geluisterd, ook door de jonge dirigent. En ze bleek gelijk te hebben. De door haar gekozen muziek valt goed in de smaak bij de meeste koorleden.

Tot nu toe repeteerden ze steeds met de piano als begeleiding, maar dan mis je toch het echte gevoel. Het is spannend hoe het nu gaat klinken.

Als alle koorleden staan met Buxtehude voor hun neus en alle muzikanten klaarzitten met hun strijkstok in de aan-

slag, geeft Leonard met een klein handgebaar het tempo aan en dan mogen ze beginnen.

Zodra de eerste vioolklanken de zaal in zwieren, weet Joppa het weer. Zo moet het klinken. Vloeiend, gedreven, op weg naar het moment dat de zangers inzetten met een nadrukkelijk: *Nichts. Nichts. Nichts.*

Het gaat fijn, ze voelt hoe hun stemmen worden gedragen door de strijkmuziek. Net als toen.

Als vanzelf zingen ze door tot aan de sopraansolo. Daar slaat de dirigent af.

Hij heeft nog wel wat commentaar. De mannen moeten een beetje dimmen en de bassist, die met zijn joekelse contrabas achter in het hoekje zit, niet ver van Joppa vandaan, mag ietsje meer doorkomen. Maar ze hoeven niet opnieuw te beginnen.

Janneke, de jonge sopraan die de solo zingt, mag inzetten. *Wie sollte wohl heissen das zeitliche Leiden, das Gottes Geliebte von Gott könnte scheiden?* Die woorden, ze hebben iets triomfantelijks, iets uitdagends zelfs. Weet je iets op te noemen wat Gods geliefden kan scheiden van Zijn liefde? Maar wat je ook verzint, het is niet waar. Niets zal ons scheiden van Gods liefde.

De soliste heeft een lieve stem. Net zo lief als ze er zelf uitziet. Het klinkt misschien wel iets té lief, denkt Joppa. Te weinig overtuigend.

Misschien beseft het meisje niet goed wat ze zingt. Misschien is het Bijbelgedeelte waar deze muziek over gaat, haar niet zo bekend. Hoewel, de slotverzen van Romeinen 8 – wie kent die niet?

Maar ze moet opletten. Het koor moet weer inzetten. Een soort refrein is het, met weer dat driemaal *nichts*.

En daarna de altsolo.

Die is voor Frederique, die naast haar staat. Heel statig is ze, met haar kaarsrechte houding en hoog opgestoken, kastanjebruine haar, en haar stem klinkt vol en diep. Joppa kan er niets negatiefs over zeggen. Integendeel zelfs. Frederique is echt goed.

Toch blijft het zeer doen. Vroeger zong zij deze solo altijd. Het is zelfs de eerste die ze ooit gezongen heeft. Daarom voelt hij als van haar.

Zij werd altijd gevraagd voor de altsolo's, dat was een vanzelfsprekendheid. Alleen bij echt moeilijke aria's werden professionele zangers aangetrokken. Maar in de meeste gevallen was dat niet nodig en durfde zij het wel aan.

Toen ze er vijf jaar geleden een poosje uit is geweest – na het plotselinge overlijden van Walter, met wie ze bijna vijftig jaar getrouwd is geweest – was er een nieuwe dirigent en bleek de veel jongere Frederique haar plaats te hebben ingenomen. En dat is zo gebleven. Joppa durfde het niet te betwisten en niemand anders kwam op het idee.

Als ze weer in moeten zetten na de solo, hapert haar stem even. Ze voelt hoe Frederique verbaasd opzij kijkt.

Kom op, spreekt Joppa zichzelf inwendig toe. Stel je niet aan. Wees dankbaar dat je stem nog zo goed is en geniet!

Verplicht genieten werkt nooit zo goed en de strenge toon ook niet, maar het duurt niet lang of ze wordt weer meegenomen door de muziek en dan is genieten niet zo moeilijk meer.